

הכיפורים: "ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת".

וגם אילו נאמר "יקח שעירי עזים" בלבד הייתי יודע שהם שנים, שהרי מיעוט "שעירי" הוא שנים [כי מיעוט רבים הוא לפחות שנים].⁽¹²⁾

אם כן מה תלמוד לומר מילה מיותרת "שני"?

מכאן דרשו חכמים: שיהיו שניהן שוים.

ומניין שאף על פי שאין שניהן שוין, כשיריין הם בדיעבד?

תלמוד לומר "שעיר — שעיר" פעמיים, בענין שעירי יום הכיפורים. פעם אחת בענין שעיר לה', ופעם אחת בענין שעיר המשתלח.⁽¹³⁾

ואם מת השעיר המשתלח אחרי שחיטת שעיר החטאת של השם, צריך להביא שני שעירים אחרים ולהגדיל עליהם. ויקריב מהזוג השני אחד לה' ואחד לעזאזל.

ונמצא ששעיר החטאת הראשון הוא מיותר, ולכן ישפך הדם שלו.⁽¹¹⁾

גמרא:

שנינו במשנה: "שני שעירי יום הכיפורים מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקחתן כאחד".

והגמרא מביאה עתה ברייתא המבארת את המקור לדברי המשנה:

ב-ב-1 תנו רבנן:

נאמר [ויקרא טז ה] בענין עבודת יום

ביר' [הביא שבענין שתי החצוצרות דרשו בספרי [פרשת והעלותך] שאין לתקוע בשלוש חצוצרות מפני שהתורה כתבה "שתי" חצוצרות. [וכן בתורת כהנים מצאנו כיוצא בזה לענין שתי תורים ושני בני יונה] ומכאן קשה על דברי הריטב"א שכתב שכל מקום שאמרו מיעוט רבים שנים הרי זה כאילו נאמר בפירוש שנים, ובהכרח צריך לומר כהמאירי.

[ועיין לקמן, שמשמע מדברי המאירי שם שגם הוא מודה שמיעוט רבים הרי זה כאילו נכתב בפירוש שנים, אלא שכתב שמכל מקום באופן כזה טרח וכתב לה קרא].

13. מאחר שנאמר [ויקרא טז ח] "ונתן אהרן על שני השעירים גלות". היה לו לכתוב בפסוקים שאחרי [ט י]: "והקריב אהרן את אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת. ואשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי". ולמה חזר הכתוב פעמים על

דין מיתה. [ועיין תוספות תמורה טו, ב ד"ה וקא קרבה].

11. מדברי רבי יהודה מוכח, שהוא ודאי סובר ששני השעירים שבזוג השני קרבים, ולא השעיר שנותר מהזוג הראשון. [אלא אותו שעיר ימות], ובגמרא יתבאר מדוע לא הקריבו את הראשון. עוד יתבאר בגמרא מה בא רבי יהודה להוסיף במה שאמר כאן [ב"ועוד אמר רבי יהודה" וכו'].⁽¹¹⁾

12. כתב הריטב"א: מדברי הברייתא כאן מוכח שכל מקום שאמרו "מיעוט רבים שנים". אין זה משום ספק אלא הרי זה כאילו נכתב בתורה שנים בפירוש.

אבל המאירי כתב, שהייתי יודע בודאי ש"שעירי עזים" הם שנים ולא יותר. שהרי אחר כך נאמר בתורה "אחד לה' ואחד לעזאזל". והשיח יצחק [לקמן ד"ה ותנן נמי... והנה